

Vojni službenik II klase

IVANA MIKAŠEK-MILANOVIĆ, profesor

Analiza i uopštavanje iskustava kao funkcija u procesu rukovođenja i komandovanja u sistemu opštenarodne odbrane

Analiza funkcionisanja bilo kog društvenog sistema, pa prema tome i sistema opštenarodne odbrane, ukazuje da se u njemu paralelno odvijaju dve delatnosti: *upravljačka* i *izvršna*. Uspešno obavljanje upravljačke delatnosti preduslov je za uspešnu realizaciju bilo kog cilja koji zahteva kolektivni rad.

Značaj upravljačke delatnosti Marks je slikovito ilustrovao primerom iz oblasti muzike, sledećim rečima: „Violinista svira sam. Orkestru je potreban dirigent.” Pored toga, on je snažno naglasio i stvaralačku ulogu rukovodioca. On kaže: „Rukovodioc je u isti mah šef orkestra i kompozitor.”¹

Po kibernetici upravljanje (rukovođenje i komandovanje kao specifični oblici upravljanja) predstavlja delatnost organa upravljanja koja se, pre svega, ogleda u određivanju cilja sistemu (organizaciji) kojim se upravlja i delovanju na njega radi ostvarenja toga cilja.

Upravljanje (rukovođenje i komandovanje) predstavlja informacioni proces koji se, pre svega, sastoji od: prikupljanja informacija o sistemu kojim se upravlja i njegovom okruženju, tj. situaciji; donošenja odluke (plana) i postavljanja konkretnih zadataka svim ele-

¹ Karl Marks, *Kapital*. knj. I, „Kultura”, Beograd 1958, str. 117, 246 i 247.

mentima organizacijske strukture datog sistema. Svakako, time se ne iscrpljuje proces upravljanja. On teče i u dinamici (u toku izvršenja zadatka) gde organ upravljanja pomoću odgovarajućeg informacionog sistema prati dejstvo svih elemenata organizacijske strukture datog sistema i faktore koji utiču na njihovo dejstvo, te u slučaju odstupanja od predviđenog (planiranog) toka donosi korektivnu odluku (odluke) i postavlja odgovarajućim elementima sistema dopunski ili novi zadatak (zadatke). Te operacije ponavljaju se do ostvarenja ranije utvrđenog (planiranog) cilja.

Da bi proces upravljanja bio uspešan on mora imati odgovarajuću tehnologiju. Ta tehnologija se sastoji iz tzv. funkcija (planiranja, organizovanja i kontrole). Međutim, promene uslova u kojima će funkcionisati sistem opštenarodne odbrane u toku ONOR-a, zahtevaće i odgovarajuće prilagođavanje njegovog upravljačkog sistema tim promenama. Na to ukazuju iskustva iz mnogih ratova, a posebno iz našeg narodnooslobodilačkog rata. Radi toga, teško je naći objašnjenje zašto ne nailazimo i na radove u kojima bi se analiza i uopštavanje iskustava tretiralo kao integralna funkcija u procesu rukovođenja i komandovanja.

Osloncem, pre svega, na dokumenta iz narodnooslobodilačkog rata, nastojacu da ukažem na značaj analize i uopštavanja iskustava u procesu rukovođenja i komandovanja i potrebu njihovog tretiranja kao integralne funkcije u tom procesu, jer bez analize i uopštavanja iskustava ne može biti govora o unapređenju teorije i prakse rukovođenja i komandovanja i njihovog održavanja na nivou savremenih zahteva i potreba.

Fajol, jedan od pionira na polju razvoja i konstituisanja teorije industrijskog rukovođenja ističe: „Nijedan poduhvat ne može da bude uspešan bez dobrog rukovođenja i svaki poduhvat kojim se slabo upravlja osuđen je na propast. Ovo načelo je tačno kako za državu, tako i za industriju.”² Tome se može dodati da se to u potpunosti odnosi i na snage odbrane, posebno na naš sistem opštenarodne odbrane koji ima složenu i vrlo razgranatu organizacijsku strukturu, čiji delovi i celina moraju postići maksimalnu koordinaciju pri realizaciji jedinstvenog cilja — odbrane SFRJ.

Efikasnost funkcionisanja sistema opštenarodne odbrane u celini i pojedinih organizacijskih elemenata strukture tog sistema zavisiće od toga kako će njegov sistem rukovođenja i komandovanja

² Bešlajn, *Rukovođenje narodnom odbranom*, „Kultura”, Beograd 1952, str. 42.

obavljati svoje funkcije. Skoro svi autori se slažu u tome da su to: *planiranje*, *organizovanje* i *kontrola*. Neki autori pored tih pominju i neke druge funkcije procesa rukovođenja.³

Pre razmatranja analize i uopštavanja iskustava kao funkcije u procesu rukovođenja i komandovanja, smatram da je potrebno u najkraće pomenuti ostale funkcije tog procesa, koje su zbog svog značaja bile, a i dalje će ostati čest predmet razmatranja u našoj i stranoj literaturi iz oblasti upravljanja, odnosno rukovođenja i komandovanja.

Planiranje je proces utvrđivanja ciljeva i optimalnih varijanti rešenja za njihovo ostvarivanje. Planiranje prethodi izvršenju svake nameravane akcije. Ono je stvaralački proces, a plan je finalni proizvod tog procesa.⁴

Organizovanje je funkcija procesa rukovođenja i komandovanja (upravljanja) koja ima za cilj da se organizacijska struktura datog sistema prilagodi zahtevima plana i da se elementi te strukture pripreme i odgovarajućim direktivama, zapovestima i naređenjima pokrenu na koordinirano izvršenje planom predviđenih zadataka.

Kontrola obuhvata proveru da li su sve aktivnosti (zadaci) izvršene prema usvojenom planu, datim direktivama, zapovestima i naređenjima. Ta funkcija biće uspešna ako pravovremeno otkrije razlike između planiranih i ostvarenih rezultata i omogućiti pravovremeno donošenje korektivne odluke (odluka) i preduzimanje mera pomoću kojih će se smanjiti ili potpuno eliminisati razlike između planiranih i ostvarenih rezultata.⁵

Prema tome, kontrolom toka planirane akcije prikupljaju se informacije koje omogućavaju pravovremeno donošenje korektivnih odluka (replaniranje) i usmeravanje svih elemenata organizacijske strukture datog sistema da dejstvuju u skladu sa tim odlukama. Po-

³ Na primer, naređivanje i koordinacija; komandovanje i koordinacija; komuniciranje, odlučivanje, predviđanje i tome sl. Protagonisti i sledbenici podelu procesa rukovođenja i komandovanja na tri funkcije (planiranje, organizovanje i kontrola) iz toga procesa ne isključuju naređivanje — komuniciranje već ih svrstavaju u organizovanje i smatraju da koordinacija mora biti zastupljena u okviru svih funkcija.

⁴ „Plan je skladno oblikovana zamisao (odluka) za izvršenje predstojećeg zadatka. Najčešće, to je dokumenat ili skup dokumenata u kojima je predstojeći zadatak raščišćen na aktivnosti (delimične zadatke), određene snage i sredstava za izvršenje tih zadataka i precizirani zadaci tim snagama i sredstvima prema mestu i vremenu. (S. Tankosić, D. Vukadinović *Rukovođenje i komandovanje u sistemu opštenarodne odbrane*, VIZ, Beograd 1981, str. 64)

⁵ Opširnije o funkciji procesa rukovođenja i komandovanja vidi: Branko Mamula, *Savremeni svijet i naša odbrana*, VIZ, Beograd 1985; S. Tankosić, D. Vukadinović, Isto; Bešlajn, *Rukovođenje narodnom odbranom*, „Kultura”, Beograd 1952.

ret doga, informacije dobijene kontrolom toka tekućih dejstava omogućuju pravovremeno prikupljanje informacija potrebnih za planiranje narednih dejstava. Time se obezbeđuje neophodan kontinuitet funkcije planiranja i kontinuitet procesa rukovođenja u celini. Međutim, obavljanjem izloženih funkcija ne iscrpljuje se proces rukovođenja i komandovanja. Pri obavljanju tih funkcija stižu se iskustva koja treba analizirati i koristiti za usavršavanje sistema i procesa rukovođenja u celini.

Poznato je da su u toku NOR-a, posle skoro svake značajnije akcije analizirana iskustva i preduzimane mere za eliminisanje negativnih i korišćenje pozitivnih iskustava pri izvršenju narednih zadataka. Posebno je karakteristično da je analizirano i uopštavano iskustvo u skoro svim prelomnim etapama razvoja narodnooslobodilačkog rata. Savetovanja su bila najčešći oblik kolektivnog rada pri donošenju značajnih odluka, ali i kolektivni oblik analize i uopštavanja iskustava⁶ stečenih u procesu rukovođenja i komandovanja na svim nivoima organizovanja. Analiza i uopštavanje iskustava jedan su od preduslova za usavršavanje sistema rukovođenja i njegovog neprekidnog usklađivanja sa savremenim zahtevima i potrebama. Radi toga, smatram da je pored planiranja, organizovanja i kontrole, *analiza i uopštavanje iskustava* integralna funkcija svakog naučno zasnovanog procesa rukovođenja i komandovanja (upravljanja).

*

Informacije predstavljaju „krvotok” svakog naučno zasnovanog procesa rukovođenja i komandovanja (upravljanja). Bez odgovarajućih informacija ne može biti govora o uspešnom planiranju, organizovanju i kontrolisanju izvršenja planirane akcije, ali isto tako ni o analizi i uopštavanju iskustava u sistemu rukovođenja i komandovanja. Za analizu i uopštavanje iskustava koriste se informacije dobijene u procesu planiranja, organizovanja i kontrole. Radi toga, pri obavljanju tih funkcija procesa rukovođenja i komandovanja moramo obezbediti elaborisanje i sistematizovanje odgovarajućih informacija. Pod odgovarajućim informacijama podrazumevaju se informacije koje nam mogu omogućiti ocenu postignutih rezultata kako pri izvršenju svakog pojedinačnog zadatka, tako i pri izvršenju većeg broja zadataka u okviru, na primer, jedne operacije ili većeg broja operacija koje sačinjavaju jednu karakterističnu etapu ONOR-a. Pri tome, informacije moraju biti takvog karaktera da omogućavaju

⁶ Gojko Miljanović, *Rukovođenje i komandovanje u oslobodilačkom ratu 1941—1945*, Vojnoistorijski institut, Beograd 1980, str. 130.

ocenu racionalnosti utroška sopstvenih snaga, sredstava i vremena i zaključivanje da li je taj utrošak u skladu sa postignutim rezultatima.

Isto tako, postojeće informacije moraju biti takve da omogućavaju identifikaciju osnovnih problema rukovođenja i komandovanja i utvrđivanja njihovih uzroka. Pravilno sagledavanje uzroka postojećih problema treba da omogući formiranje zaključka o merama i postupcima koje treba preduzeti radi otklanjanja tih uzroka, kao i sprečavanja ponavljanja već identifikovanih problema, pri izvršenju narednih zadataka.

Kao poslednji korak u analizi i uopštavanju iskustava sledi naređenje na osnovu kojeg se preduzimaju odgovarajuće mere i postupci za otklanjanje postojećih problema u funkcionisanju sistema rukovođenja i komandovanja.

Prema tome, analiza, uopštavanje i korišćenje iskustava kao funkcija u procesu rukovođenja ima četiri međusobno uslovljene faze:

1) identifikacija problema koji umanjuju rezultate koji se postižu u procesu izvršavanja zadataka i funkcionisanja sistema rukovođenja i komandovanja;

2) verifikacija uzroka koji se javljaju kao ograničavajući faktori pri izboru rešenja i postizanju optimalnih rezultata u sistemu rukovođenja i komandovanja;

3) analiza mogućih varijanti rešenja i izbor optimalne varijante (varijanti) kojom se otklanjaju postojeći uzroci devijacija u funkcionisanju sistema rukovođenja i komandovanja, koji otežavaju ili onemogućavaju postizanje optimalnih rezultata sa najmanje mogućim utroškom sopstvenih snaga, sredstava i vremena;

4) neposredno preduzimanje odgovarajućih mera (akcija) kojima se otklanjaju uzroci ograničavajućih faktora i stvaraju potrebni preduslovi za efikasnije funkcionisanje pojedinih delova sistema i sistema rukovođenja i komandovanja u celini.

Mnogi dokumenti iz narodnooslobodilačkog rata od 1941. do 1945. godine, nedvosmisleno ukazuju da je za unapređenje prakse rukovođenja vrlo široko i stvaralački primenjivana analiza, uopštavanje i korišćenje iskustava za efikasnije funkcionisanje sistema rukovođenja, a i za razvijanje i usavršavanje organizacijske strukture tog sistema, na svim komandnim stepenima: taktičkom, taktičko-operativnom, operativno-strategijskom i strategijskom.

U procesu analize, uopštavanja i korišćenja stečenih iskustava i u toku narodnooslobodilačkog rata bile su zastupljene sve četiri po-

menute faze. To se može ilustrovati mnogim primerima iz rada mnogih komandi, a posebno Vrhovnog štaba NOV i POJ i vrhovnog komandanta druga Tita. Posebno je, sa stanovišta ove teme, značajno naređenje druga Tita o načinu izvođenja borbenih dejstava od 8. januara 1943. godine.⁷

U dokumentu su analizirana i uopštena iskustva iz perioda NOR-a u kojem su pod neposrednim rukovodstvom druga Tita postignuti vrlo krupni vojnički i politički rezultati (krajem 1942. godine): oslobođena velika teritorija u Bosanskoj krajini, Lici i Kordunu; formiranje divizija i korpusa NOVJ; u oslobođenom Bihaću održano prvo zasjedanje AVNOJ-a i udareni temelji novoj narodnoj vlasti. Verovatno u kontekstu šire analize tih događaja Vrhovni štab i drug Tito zaključuju da su postignuti tako krupni vojnički i politički rezultati, ali isto tako da su oni mogli biti postignuti i sa znatno manjim gubicima.

Na osnovu kompleksne analize i uopštavanja stečenih iskustava u toku bihačke operacije usledilo je pomenuto naređenje druga Tita. U njemu se ne razmatraju sva pitanja iz okvira pripremanja i izvođenja borbenih dejstava, već samo pitanja rada starešina i štabova iz tog okvira. U tom naređenju ukazano je na postojeće probleme u radu starešina i štabova i na rešenja za prevazilaženje tih problema koja bi omogućavala postizanje većih rezultata u narednim dejstvima, uz manji utrošak sopstvenih snaga.

Svakako i kraći prikaz to dokumenta omogućava da se njime ilustruje praktični i teorijski značaj analize i uopštavanja iskustava kao integralne funkcije u procesu rukovođenja i komandovanja.

U prvom — uvodnom delu svog naređenja drug Tito identifikuje problem, pri čemu ističe: „U poslednjim operacijama krajem prošle godine (krajem 1942. godine — primedba I. M) izvesne naše jedinice imale su teške i osjetne gubitke. Naročito su bili gubici u starešinskom kadru.” Zatim su navedeni gubici koje su imale pojedine brigade Prvog bosanskog korpusa u borbenim dejstvima oko Bihaća, Bosanskog Novog i Sanskog Mosta (960 boraca i starešina od kojih 270 mrtvih). Isto tako, Prvi hrvatski korpus imao je velike gubitke u borbenim dejstvima oko Dvora i Novog, a Druga proleterska divizija u bojevima oko Livna.

U drugom delu dokumenta verifikovani su uzroci koji su usloveli velike gubitke. U vezi s tim istaknuto je: „Ispitujući stvarne uzroke ovako velikih gubitaka ovaj štab (Vrhovni štab — primedba

⁷ Josip Broz Tito, *Vojna dela*, knj. I, Vojnoizdavački zavod, Beograd 1967, str. 171-173.

I. M) došao je do sledećih zaključaka." Zatim su vrlo detaljno i precizno izloženi ti zaključci. Ovde dajemo njihov skraćeni prikaz.

1) Pored konstatacije o nedovoljnom vođenju brige o ljudima, pored ostalog, naglašeno je da: „Nadležni štabovi i rukovodeći drugovi... nisu donosili najcelishodnije i najrealnije odluke da se zadaci izvršavaju u potpunosti sa što manje žrtava.”

2) Pripreme za operacije nisu bile temeljne i svestrane „... kako je to nalogala vrsta i težina postavljenog zadatka.”

Prema tome, u prvom zaključku istaknuto je da se uzrok nesrazmerno velikih gubitaka nalazi u slabim procenama i necelishodnim odlukama, a u drugim, u slaboj pripremi za sprovođenje tih odluka. To znači nepravilnom radu starešina, a ne boraca koji su savesno i požrtvovano izvršavali takve odluke.

3) Rukovođenje i komandovanje u borbenim dejstvima nije bilo na zavidnoj visini jer je izolovalo pravovremeno reagovanje na tok i razvoj događaja na bojištu i to kada „... je trebalo... vršiti pregrupisavanje snaga, prenositi težište borbe sa jednog mesta na drugo i na taj način ispoljiti gipkost i elastičnost...”

To znači da štabovi jedinica nisu efikasno obavljali svoju kontrolnu funkciju i da nisu pravovremeno donosili korektivne odluke koje bi im omogućile da uspešno izvrše planirane zadatke sa manjim utroškom sopstvenih snaga, sredstava i vremena.

4) Operacije nisu bile koordinirane — nije bilo odgovarajućeg „sadejstva, saradnje i saglasnosti u radu, niti je bila zastupljena jednovremenost akcije.”

Evidentno, to je posledica propusta učinjenih i pri obavljanju funkcije planiranja, a i organizovanja, u kojoj je trebalo biti organizovano sadejstvo svih jedinica kako po cilju, tako i po mestu i vremenu. Iz prethodnih zaključaka proizilazi da planovi nisu sadržavali potrebne elemente za takvu organizaciju sadejstva.

5) „Nepotpuni podaci o jačini i rasporedu neprijatelja... Usled ovog je situacija u momentu angažovanja izvesnih jedinica bila nejasna, nerasvetljena i neizvesna...”

Nedostatak potpunih podataka o neprijatelju nije obezbedio organima komandovanja potrebne preduslove za pravilno i realno planiranje i replaniranje u toku izvođenja operacija, tj. donošenje konkretnih odluka radi pravovremenog sprečavanja nepovoljnog razvoja događaja.

6) Jedan od značajnih uzroka velikih gubitaka koje su imale naše jedinice koje su krajem 1942. godine učestvovala u bihačkoj operaciji naglašena je „slaba i nedovoljna obučenost trupa.”

Prema tome, Vrhovni štab, s drugom Titom na čelu, utvrdio je šest osnovnih uzroka velikih gubitaka koje su imale naše jedinice krajem 1942. godine. Svakako, polazeći od tih uzroka tražena su rešenja da se u narednim dejstvima izvršavaju zadaci sa manje gubitaka.

Na kraju drugog dela pomenutog dokumenta sledi zaključak: „Da se ne bi u budućim operacijama ponovile ovakve krupne greške našeg komandnog kadra, NAREĐUJEM: . . .”

U tom delu dokumenta izložene su sve mere i postupci kojima treba otkloniti uzroke slabosti koje su konstatovane u drugom delu tog dokumenta, a koje su imale za cilj da obezbede efikasnije obavljanje svih funkcija sistema rukovođenja i komandovanja i postizanje optimalnih rezultata pri izvođenju narednih borbenih dejstava sa najmanje mogućim utroškom sopstvenih snaga, sredstava i vremena.

I ovako kratak prikaz dokumenta u kojem su analizirana i uopštena iskustva iz prakse rukovođenja i komandovanja, iz jedne vrlo značajne operacije iz narodnooslobodilačkog rata, ukazuje i na vrlo visok stepen sinteze praktičnih iskustava iz oblasti rukovođenja i komandovanja, kao i odgovarajući stepen naučnog uopštavanja tih iskustava.

Date poruke su sačuvale svoju aktuelnost i u savremenim uslovima rukovođenja i komandovanja. Radi toga bi trebalo da budu predmet našeg svestranijeg istraživanja i izučavanja.⁸

Imajući u vidu iskustva iz NOR-a, kao i dostignuća u razvoju teorije i prakse rukovođenja i komandovanja, može se zaključiti:

1) pri funkcionisanju sistema opštenarodne odbrane u njemu se paralelno odvijaju dve delatnosti: upravljačka i izvršna. Bez uspešnog obavljanja upravljačke delatnosti ne može biti govora o uspešnoj izgradnji i uspešnom funkcionisanju sistema opštenarodne odbrane, tj. uspešnog izvršavanja zadataka koje ima ovaj sistem u miru i ratu;

2) naučno zasnovan proces rukovođenja i komandovanja sastoji se od funkcija: planiranja, organizovanja, kontrole, analize i uopštavanja iskustava;

3) analiza i uopštavanje iskustava je funkcija kojom se otkrivaju slabosti u procesu rada starešina i komandi, kao i drugih rukovodećih organa, pri obavljanju planiranja, organizovanja i kontrole, i kojom se razvija i usavršava teorija i praksa rukovođenja i koman-

⁸ Radi potpunog sagledavanja etičkih i naučnih stavova druga Tita datih u tom naređenju potrebno je upoznati njegov integralni tekst.

dovanja. To potvrđuje i navedeni primer iz rada Vrhovnog štaba NOV i POJ i vrhovnog komandanta druga Tita.

U ovom primeru, rezultat analize i uopštavanja iskustava, pre svega, bio je u usavršavanju tehnologije rada starešina i štabova. Međutim, ima dosta primera iz NOR-a koji ukazuju na to da je pored tehnologije, razvijana i usavršavana organizacijska struktura sistema rukovođenja i komandovanja.

Tako na primer, u dokumentu donetom na istorijskom savetovanju, održanom 26. septembra 1941. godine u Stolicama piše i sledeće: „Posle iscrpne analize ustanka ukazano je na slabosti njegovog razvoja u pojedinim delovima zemlje usled nepravilno shvaćene linije CK KPJ. Savetovanje je uopštilo dotadašnja iskustva i donelo nekoliko značajnih odluka.” I dalje: „U cilju lakšeg rukovođenja partizanskim jedinicama odlučeno je da se formiraju glavni štabovi u pojedinim pokrajinama gde oni do tada nisu postojali, a Glavni štab NOPOJ preimenovan je u Vrhovni štab NOP odreda Jugoslavije.”⁹

Tom odlukom struktura sistema rukovođenja i komandovanja oružanom komponentom narodnooslobodilačkog pokreta usklađena je sa razvojem događaja u svim delovima Jugoslavije. Pored ostalog i to je imalo povoljan odraz na daljnji razvoj ustanka i vođenja oružane borbe;

4) postoje mnogi razlozi koji idu u prilog tvrdnji da se bez analize i uopštavanja iskustava u savremenim uslovima ne mogu otkrivati i otklanjati mogući uzroci devijacija u sistemu rukovođenja i komandovanja. Pored toga, ne bi se mogao vršiti daljnji razvoj teorije i prakse rukovođenja i komandovanja. Radi toga, analiza i uopštavanje iskustava mora zauzeti odgovarajuće mesto u teoriji i praksi rukovođenja i komandovanja u sistemu opštenarodne odbrane i društvene samozaštite. Svakako, to će se pozitivno reflektovati kako na razvoj i usavršavanje teorije, tako i na unapređenje prakse rukovođenja i komandovanja.

⁹ *Oslobodilački rat naroda Jugoslavije 1941—1945*, knj. 1, Vojnoistorijski institut, 1957, str. 107.

ANALYSIS AND GENERALIZATION OF EXPERIENCES AS A FUNCTION IN THE PROCESS OF COMMAND AND CONTROL IN THE TOTAL NATIONAL DEFENCE SYSTEM

Efficiency of functioning of the total national defence system depends on the ways and the level of efficiency of its discharging its functions of planning, organization and control. The process of command and control does not, however, end after these functions have been discharged. The practice of command and control brings experiences that have to be analysed, generalized and utilized for further development and promotion of the theory and practice of command and control.

To this end, in addition to planning, organization and control the analysis and generalization of experiences must become a function of each scientifically based process of command and control. The significance of this function is best shown and confirmed by rich experiences from the Yugoslav national liberation war 1941—45, particularly by those from activities of Josip Broz Tito.

For the analysis and generalization of experiences are used information acquired in the process of planning, organization and control. These information have to make possible a successful completion of all phases of this function in the command and control process: (1) identification of problems that reduce results attained in the process of execution of a mission and of functioning of the command and control system; (2) verification of causes that impede the attainment of optimum results; (3) analysis of possible variants of solution, and the adoption of the variant by which causes of deviations or faults in functioning of the command and control system will be eliminated; and (4) undertaking of corresponding measures (steps, actions) for making the functioning of the command and control system more efficient.

The analysis and generalization of experiences must find a corresponding place in the theory and practice of command and control. This being done will reflect positively on the development and refinement of theory and on the upgrading the practice of command and control.

RESUME

ANALYSE ET GENERALISATION DES EXPERIENCES EN TANT QUE FONCTION DU PROCESSUS DE DIRECTION ET DE COMMANDEMENT DANS LE SYSTEME DE DEFENSE POPULAIRE GENERALISEE

L'efficacité du fonctionnement du système de défense populaire généralisée dépendra de la façon dont seront accomplies les fonctions de son système de direction et de commandement, à savoir de la planification, de l'organisation et du contrôle. Bien entendu, l'exercice de ces fonctions n'épuise pas le processus de direction et de commandement pris dans son ensemble. Dans la pratique de la direction ont été acquises des expériences qu'il convient d'analyser, de généraliser et de mettre à profit pour développer et promouvoir la théorie et la pratique de la direction et du commandement.

А cette fin, outre la planification, l'organisation et le contrôle, l'analyse et la généralisation des expériences doivent devenir en tant que fonction partie intégrante de chaque processus de direction et de commandement scientifiquement fondé. L'importance de cette fonction peut être le mieux prouvée par les riches expériences de la guerre de libération nationale de 1941 à 1945, notamment celles concernant l'action de J. B. Tito.

А titre d'analyse et de généralisation des expériences ont été utilisées les informations recueillies dans le processus de planification, d'organisation et de contrôle. Ces informations doivent rendre possible le déroulement efficace de toutes les phases de cette fonction dans le processus de direction et de commandement, à savoir (1) l'identification des problèmes propres à diminuer les résultats dans le processus d'exercice des tâches et de fonctionnement du système de direction et de commandement; (2) la vérification des causes qui auraient rendu impossible d'atteindre des résultats optimaux; (3) l'analyse des variantes possibles de solutions et le choix à en faire pour éliminer les causes des déviations intervenues dans le fonctionnement du système de direction et de commandement, et (4) les mesures (actions) appropriées à prendre en vue d'un fonctionnement plus efficace du système de direction et de commandement.

L'analyse et la généralisation des expériences doivent avoir la place qui leur revient dans la théorie et la pratique de la direction et du commandement. Cela aura un effet positif sur le développement et le perfectionnement de la théorie et sur la promotion de la pratique de la direction et du commandement.

РЕЗЮМЕ

АНАЛИЗ И ОБОБЩЕНИЕ ОПЫТА В ПРОЦЕССЕ УПРАВЛЕНИЯ И КОМАНДОВАНИЯ В СИСТЕМЕ ВСЕНАРОДНОЙ ОБОРОНЫ

Эффективность функционирования системы всенародной обороны зависит от того, каким образом ее система управления и командования выполняет свои функции: планирование, организацию и контроль. Однако, выполнением этих функций не исчерпывается процесс управления и командования. На практике управления приобретается опыт, который подлежит анализу, обобщению и использованию для развития и совершенствования теории и практики управления и командования.

Поэтому, наряду с планированием, организацией и контролем, и анализ и обобщение опыта должны стать составной частью функции каждого научно обоснованного процесса управления и командования. Значение этой функции лучше всего подтверждает весьма богатый опыт Народно-освободительной войны 1941—1945 гг, в частности тот, который относится к деятельности Иосипа Броза Тито.

Для анализа и обобщения опыта используются информации, полученные в процессе планирования, организации и контроля. Они должны обеспечить успешное выполнение всех фаз этой функции в процессе управления

и командования, а именно: (1) опознавание проблем, уменьшающих результаты, достигаемые в процессе выполнения задания и функционирования системы управления и командования; (2) утверждение причин, не допускающих достижения оптимальных результатов; (3) анализ возможных вариантов решения и выбор варианта, при помощи которого устраняются причины недостатков в функционировании системы управления и командования и (4) принятие соответствующих мероприятий, с целью обеспечения более эффективного функционирования системы управления и командования.

Анализ и обобщение опыта должны занять соответствующее место в теории и практике управления и командования. Это будет оказывать положительное влияние на развитие теории, а также и на совершенствование практики управления и командования.